

PENSIOENFONDS
ARCHITECTENBUREAUS

Beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus

Januari 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Totstandkoming MVB-beleid: Vertaling van visie naar beleid
3. Doelen en aandachtsgebieden
4. Wat doen wij in onze beleggingsportefeuille
  - a. Invulling ESG due diligence
  - b. Implementatie in fondsen en mandaten
5. Evaluatie, monitoring en rapportage

1. Inleiding

Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus (hierna: PfAB) heeft tot doel om te zorgen voor een goed en betaalbaar collectief pensioen. Wij willen dat onze deelnemers nu en zeker ook na hun pensionering kunnen genieten van hun pensioen in een leefbare wereld. Wij zien dat als een maatschappelijke rol van het pensioenfonds. Een leefbare wereld die toekomst biedt voor mens en milieu.

Om invulling te geven aan deze uitgangspunten heeft het pensioenfonds een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid (hierna: MVB) opgesteld. Het pensioenfonds voert al ruim een decennium een verantwoord beleggingsbeleid, dat tenminste eens in de drie jaar geëvalueerd wordt. In dit kader heeft PfAB al concrete resultaten behaald, zoals een halvering van de CO₂-voetafdruk binnen de aandelenportefeuille. Ook worden in onze aandelen- of obligatieportefeuilles, naast risico en rendement, ondernemingen systematisch op duurzaamheid en verantwoord ondernemen beoordeeld.

PfAB heeft afgelopen jaren veel aandacht besteed aan huidige en toekomstige ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. Hiertoe heeft het fonds periodiek educatiesessies met het gehele bestuur, het

verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht georganiseerd en heeft PfAB in 2018 het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen convenant ondertekend (hierna: IMVB convenant). Hiermee heeft PfAB zich gecommitteerd aan het implementeren van de OESO-richtlijnen en de “Guiding Principles on Business and Human Rights” van de United Nations (UNGP’s) in haar beleggingsportefeuille. PfAB heeft in het kader van SFDR de regeling als een artikel 8 product geclassificeerd, wat inhoudt dat de regeling duurzame kenmerken promoot. Verder heeft het fonds gekozen voor een opt-out ten aanzien van artikel 4. PfAB heeft haar deelnemers in 2022 geraadpleegd ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen. Deze consultatie bevestigde het belang van voortgaande ontwikkeling op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen en specifiek het belang van klimaatverandering voor haar deelnemers.

Binnen het bestuur van PfAB is een portefeuillehouder ESG aangesteld. Het MVB-beleid is voorbereid door de beleggingsadviescommissie, getoetst door de risicocommissie en is vastgesteld door het bestuur van het fonds, na consultatie met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.

2. Totstandkoming MVB-beleid: Vertaling van visie naar beleid

Bij de ontwikkeling en totstandkoming van het MVB-beleid vindt PfAB het belangrijk dat dit goed aansluit bij de verwachtingen van deelnemers en belanghebbenden. Daarnaast heeft het pensioenfonds de afgelopen periode aandacht besteedt aan de herijking van de beleggingsovertuigingen rondom maatschappelijk verantwoord beleggen alsmede de internationale standaarden, kaders en wetgeving.

2.1 Consultatie van deelnemers en andere belanghebbenden

In 2020 heeft PfAB onderzoek uitgevoerd om in beeld te krijgen hoe deelnemers en belanghebbenden kijken naar maatschappelijk verantwoord beleggen en wat zij belangrijk vinden. Uit het onderzoek van 2020 bleek dat 77% van onze deelnemers het belangrijk vindt dat wij duurzaam en verantwoord beleggen. Daarnaast kwam het thema klimaat/milieu duidelijk naar voren als een onderwerp waar deelnemers, gepensioneerden en werkgevers veel belang aan hechten. In 2022 heeft PfAB een hernieuwd onderzoek gedaan bij de deelnemers van het pensioenfonds met betrekking tot de voorkeuren van deelnemers ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen. De uitkomsten hiervan worden door het pensioenfonds geanalyseerd en eventuele aanpassingen worden verwerkt in het MVB-beleid in 2023.

2.2 Beleggingsovertuigingen ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen

Specifiek voor het beleid aangaande maatschappelijk verantwoord beleggen, oftewel rekening houden met Environmental, Social and Governance (“ESG”)-factoren, heeft het bestuur een aantal richtinggevende principes, zogenaamde ESG-beliefs, vastgesteld.

Deze beliefs vormen het kader voor de uitwerking en implementatie van het MVB-beleid.

Figuur 1: Hoekstenen van het MVB-beleid

Er zijn twee ESG-beliefs vastgesteld, namelijk:

1. Het pensioenfonds heeft een maatschappelijk rol in het bijdragen aan een leefbare en duurzame wereld.

Het pensioenfonds ziet voor zichzelf een ethische rol op het gebied van ESG, waaronder nadrukkelijk ook het klimaat. Wij willen dat onze deelnemers kunnen genieten van hun pensioen in een leefbare wereld. Wij

zien dat als een maatschappelijke rol van het pensioenfonds. Onze belanghebbenden (deelnemers en werkgevers) vinden ESG en klimaat erg belangrijk. Dit is naar voren gekomen uit eerder onderzoek maar ook uit het meest recente deelnemerstevredenheidsonderzoek. Daarbij komt naar voren dat onze belanghebbenden verantwoord beleggen vooral associëren met investeringen die goed zijn voor het klimaat, het milieu en de toekomst.

2. Het meewegen en integreren van “Environmental, Social and Governance” aspecten in de beleggingskeuzes draagt bij aan verantwoorde, stabiele en positieve beleggingsresultaten.

Wij zijn ervan overtuigd dat het integreren van duurzaamheid binnen onze beleggingsportefeuille niet ten koste hoeft te gaan van het rendement/risicoprofiel van onze beleggingen en tegelijkertijd wel leidt tot een duurzamere beleggingsportefeuille als geheel en daarmee maatschappelijke waarde creëert. De vormgeving van het ESG-beleid is daarbij wel bepalend. Hoe meer integratie van ESG in de te hanteren benchmarks en daarmee onze beleggingsportefeuille, hoe groter de (potentiële) afwijking van het risico/rendementsprofiel versus de traditionele benchmarks.

Wij zijn van mening dat schadelijke gevolgen van een economische activiteit niet voor onbepaalde tijd op mens, maatschappij en milieu afgewenteld kunnen worden. Vroeg of laat staat daar een prijs tegenover. Daarbij leidt het beter bestand maken van de

portefeuille tegen risico's die voortvloeien uit klimaatverandering en de energietransitie, zoals “stranded assets”, tot reductie van factoren met een specifieke negatieve impact.

2.3 Internationale beleidskaders

PfAB wil via de beleggingen en door actief aandeelhouderschap een positieve bijdrage leveren aan duurzame ontwikkeling én voorkomen dat negatief wordt bijgedragen door ondernemingen waarin wordt belegd.

Als uitgangspunt worden hierbij internationale verdragen en gedragscodes gehanteerd: “Global Compact” en “Guiding Principles on Business and Human Rights” van de Verenigde Naties en de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, waarmee PFAB invulling geeft aan de ondertekening van het IMVB-convenant.

De OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen zijn vrijwillige aanbevelingen die door de regeringen gezamenlijk worden gedaan aan ondernemingen. We houden zicht op de wijze waarop ondernemingen bijdragen aan economische, ecologische en sociale vooruitgang om zo duurzame ontwikkeling bevorderen. De richtlijnen bieden daarvoor handvatten om met kwesties om te gaan zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu, corruptie, consumentenbelangen, mededinging en belastingafdracht.

De handvatten bestaan uit beginselen en normen voor goed gedrag, in overeenstemming met wetgeving en internationaal erkende normen.

Wij gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers en het Instrumentarium (opgesteld voor pensioenfondsen t.b.v. het IMVB-convenant) als leidraad.

PfAB verwacht van dienstverleners voor het vermogensbeheer en de ondernemingen waarin zij belegt dat deze conform de OESO-richtlijnen handelen en hierover transparant zijn.

De drie hierboven genoemde invalshoeken (deelnemers consultatie, ESG investment beliefs en beleidskaders), alsmede de ESG risico analyse die PfAB periodiek uitvoert, hebben geleid tot de volgende aandachtsgebieden:

- Klimaatverandering (Betaalbare en schone energie) (SDG 7)
- Duurzaam vastgoed en gebouwde omgeving (SDG 11)

3. Doelen en aandachtsgebieden

PfAB heeft bij het vaststellen van de prioriteiten voor het MVB-beleid gekeken naar de relevantie en urgentie voor zowel de portefeuille als de maatschappij. Belangrijke randvoorwaarde hierbij is dat ondernemingen waarin wij beleggen niet structureel betrokken zijn bij, bijvoorbeeld, ernstige milieuvervuiling, corruptie of mensenrechtenschendingen.

3.1 Klimaatverandering

Vanuit meerdere perspectieven is klimaatverandering één van de belangrijkste aandachtsgebieden van PfAB. De gevolgen van klimaatverandering zijn nu reeds waar te nemen en zullen volgens de klimaatwetenschap alleen maar verder toenemen. In het verlengde hiervan is in 2015 het Akkoord van Parijs opgesteld, waarin landen zich hebben gecommitteerd de opwarming van de aarde onder de 2 graden celsius te houden met als ambitie 1,5 graden. Om dit te realiseren is het nodig dat de netto CO₂-uitstoot in 2050 nihil is.

PfAB heeft ten aanzien van klimaatveranderingen de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Wij streven ernaar de CO₂-reductie van onze portefeuille in lijn te brengen met de internationale afspraken van het Akkoord van Parijs. Derhalve heeft PfAB in 2022 besloten te gaan beleggen tegen zogenaamde klimaatbenchmarks. De kaders voor deze benchmarks zijn opgesteld door

de Europese commissie om beleggers in staat te stellen de portefeuille zo in te richten dat deze overeenkomt met de doelen in het Klimaatakkoord van Parijs, dus maximaal 1,5 graden opwarming van de aarde.

- Aandelen en bedrijfsobligaties worden passief belegt tegen de benchmark MSCI Climate Change indices.
- Via actief aandeelhouderschap (engagement en stemmen) gaat PfAB, via haar engagementprovider, de dialoog aan met ondernemingen ten aanzien onder meer klimaatverandering en houdt de resultaten hiervan bij. In geval van onvoldoende voortgang kan PfAB overgaan tot uitsluiting.
- Het uitsluiten van beleggingen in kolen en teerzanden

COP21 · CMP11
PARIS 2015
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE

3.2 Duurzaam vastgoed en gebouwde omgeving

Het thema duurzaam vastgoed en gebouwde omgeving is nauw verbonden aan de werkingssfeer van het pensioenfonds. PfAB heeft zich gecommitteerd om met de beheerders van de vastgoedportefeuilles in gesprek te gaan over hoe woningen op een inclusieve, veerkrachtige en duurzame manier in de vastgoedportefeuilles gereflecteerd worden. Voor het bepalen van de mate van ESG integratie bij niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen gebruikt het pensioenfonds onder meer de score uit de jaarlijkse Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB).

3.3 Sustainable Development Goals

Het fonds wil via de beleggingen en door actief aandeelhouderschap een positieve bijdrage leveren aan duurzame ontwikkeling. Om deze positieve bijdrage meetbaar en inzichtelijk te maken, zoekt PfAB aansluiting bij het breed gedragen raamwerk van de "Sustainable Development Goals" (SDG's) van de Verenigde Naties. PfAB bespreekt met de vermogensbeheerders waarop de positieve impact inzichtelijk gemaakt kan worden op alle relevante SDG's, waarbij een nadruk gelegd wordt op SDG 7 en SDG 11.

SDG 7:

"Energie staat centraal bij bijna alle grote uitdagingen en kansen."

	<p>Zorg voor toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen. PfAB wil daarbij bijdragen aan:</p> <p>7.2 het aandeel hernieuwbare energie in de energiemix wereldwijd verhogen.</p> <p>7.3 energie-efficiëntie wereldwijd verdubbelen.</p>
--	---

De wereld boekt vooruitgang in de richting van deze doelstelling, met bemoedigende tekenen dat energie duurzamer en ruimer beschikbaar wordt. De toegang tot elektriciteit in armere landen begint te versnellen, de energie-efficiëntie blijft verbeteren, en hernieuwbare energie boekt indrukwekkende vooruitgang in de elektriciteitssector.

Niettemin is meer gerichte aandacht nodig om de toegang tot schone en veilige brandstoffen en technologieën om te koken voor 3 miljard mensen te verbeteren, om het gebruik van hernieuwbare energie uit te breiden tot buiten de elektriciteitssector en om de elektrificatie in Afrika bezuiden de Sahara op te voeren.

SDG 11:

"Er moet een toekomst komen waarin steden kansen bieden voor iedereen, met toegang tot basisdiensten, energie, huisvesting, vervoer en meer".

	<p>Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam. PfAB wil daarbij bijdragen aan:</p> <p>11.1 voor iedereen toegang voorzien tot adequate, veilige en betaalbare huisvesting en basisdiensten, en sloppenwijken verbeteren.</p> <p>11.6 de nadelige milieu-impact van steden reduceren, door aandacht te besteden aan de luchtkwaliteit en aan afvalbeheer</p>
---	---

en diensten (zoals afvalinzameling en water- en rioleringsystemen, wegen en vervoer), een verslechtering van de luchtverontreiniging en ongeplande stadsuitbreiding.

Het voedselagentschap van de VN, de FAO, waarschuwde dat honger en sterfte in stedelijke gebieden aanzienlijk zouden kunnen toenemen, als er geen maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat arme en kwetsbare bewoners toegang hebben tot voedsel.

Hiernaast zal veel aandacht uitgaan naar het voorkomen van een negatieve bijdrage vanuit de portefeuille aan mens, milieu en klimaat.

De wereld verstedelijkt steeds meer. Sinds 2007 woont meer dan de helft van de wereldbevolking in steden, en dat aandeel zal naar verwachting stijgen tot 60 procent in 2030.

Steden en grootstedelijke gebieden zijn de drijvende krachten achter de economische groei en zijn goed voor ongeveer 60 procent van het mondiale bbp. Ze zijn echter ook verantwoordelijk voor ongeveer 70 procent van de wereldwijde koolstofuitstoot en meer dan 60 procent van het gebruik van hulpbronnen.

De snelle verstedelijking leidt tot een groeiend aantal krotbewoners, ontoereikende en overbelaste infrastructuur

4. Wat doen wij in onze beleggingsportefeuille?

4.1 Maatschappelijk verantwoord beleggen onderdeel van het strategisch beleggingsbeleid

Alvorens in een beleggingscategorie belegd kan worden, stelt PfAB een investment casus op. Alle bestaande beleggingscategorieën worden tenminste eens per drie jaar geëvalueerd. Dat gebeurt middels een investment casus per individuele categorie. De beleggingscategorieën worden beoordeeld op basis van 10 criteria, waar MVB ook onderdeel van uit maakt. Bij het MVB-perspectief komen de volgende zaken aan bod:

- De impact van een categorie op de wereld (hier wordt specifiek gekeken naar de negatieve bijdrage van de onderliggende ondernemingen in lijn met het OESO-richtsnoer;
- De impact van klimaatrisico op een categorie (zowel transitierisico als fysiek risico);
- De ESG-beleggingsmogelijkheden en ESG-data beschikbaarheid.

Naast een generieke evaluatie bevat de investment casus ook een pensioenfonds specifieke toets aan de hand van de investment beliefs (inclusief de MVB investment belief) en een kwantitatieve portefeuille analyse. Duurzaamheidsrisico's worden derhalve meegewogen voordat PfAB besluit in een beleggingscategorie te beleggen.

In geval van een positief oordeel door PfAB volgt het opstellen van een kaderstelling voor een beleggingscategorie. Hierin staan de criteria, voorkeuren en randvoorwaarden opgeschreven waaraan een belegging dient te voldoen. Deze criteria gelden als vertrekpunt voor de uitvoering. Het MVB beleid vormt een specifiek onderdeel van de Kaderstelling. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan MVB wisselt per categorie, afhankelijk van de mogelijkheden en investment beliefs. Tot slot analyseert de fiduciair manager de impact van het klimaat transitierisico op de lange termijn rendementsveronderstellingen. Dit is een onderdeel van onze strategie rondom klimaatverandering waarin klimaatrisico's inzichtelijk en waar nodig gematigd zijn.

4.2 Implementatie Due Diligence

Er zijn een aantal verantwoord beleggen instrumenten die ons helpen de verschillende due diligence stappen volgens de OESO-richtlijnen en de UNGP's te doorlopen. ESG-criteria spelen niet enkel een rol in de inrichting van de onderliggende mandaten en uitvoering, maar zijn ook een integraal onderdeel van de selectie van managers.

PfAB heeft benchmarks geselecteerd die schenders van de OESO-richtlijnen en UNGP's uitsluiten. Daarnaast wordt als onderdeel van het engagement programma due diligence door middel van een screen ontwikkeld op basis van de OESO-richtlijnen gericht op de relevante onderwerpen in de OESO-richtlijnen: Mensenrechten; Arbeidsomstandigheden; Milieu; Tegengaan van corruptie; Consumentenbelangen; Wetenschap en technologie; Mededinging; Belasting.

Onderliggende ondernemingen worden op deze onderwerpen gescreend en daarbij wordt gekeken naar zowel incidenten binnen de eigen onderneming als naar de toeleveringsketen van de onderneming. Vervolgens wordt bepaald hoe ernstig een incident is op basis van de volgende drie OESO-criteria:

- Schaal (de zwaarte van negatieve impact);
- Reikwijdte (bijvoorbeeld aantal getroffen individuen of omvang van milieuschade);
- Onomkeerbaarheid (de mogelijkheden om negatieve impact op individuen of het milieu te herstellen t.o.v. de situatie voor de negatieve impact).

De volgende instrumenten kunnen ingezet worden:

Engagement

PfAB ziet engagement (in gesprek gaan met ondernemingen) als een belangrijk instrument voor een verantwoorde invulling van de beleggingsactiviteiten en heeft met haar engagement provider afgesproken dat zij dit instrument actief inzetten om zichtbaar en concreet invulling te geven aan het gekozen aandachtsgebied *klimaatverandering*. Daarnaast is engagement belangrijk voor beheersing van risico's die samenhangen met gedrag van bedrijven in relatie tot de principes van de UN Global Compact en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. Indien negatieve bijdrages van de onderliggende ondernemingen

hebben voorgedaan, vragen wij de uitvoerder van het engagementprogramma om herstel en verhaal te bevorderen als onderdeel van het engagement op de onderliggende onderneming. Uiteindelijk is het doel om middels het engagement lange termijn waarde creatie te bewerkstelligen (zie beschrijving in hoofdstuk 2). PfAB oefent invloed uit op de aandachtsgebieden voor het engagementprogramma van de uitvoerder middels jaarlijkse consultatie en input hierop. Daarnaast sluit PfAB in specifieke gevallen zelf aan bij de engagementgesprekken met de onderliggende ondernemingen.

Stemmen

PfAB hecht belang aan het uitvoeren van stemrecht door aandeelhouders. PfAB heeft met ingang van 2023 discretionaire mandaten, waardoor PfAB in staat is om bij beursgenoteerde aandelen actief gebruik te maken van haar stemrecht, om zo waar mogelijk de engagementactiviteiten te versterken en hierover transparant zijn. De stemaanpak is beschikbaar via de website. Hiermee geeft PfAB invulling aan wettelijke verplichtingen die volgen uit de Shareholders Right Directive II.

Uitsluiten

Naast de wettelijke uitsluitingen belegt PfAB niet in een aantal productgroepen die niet bij PfAB passen, namelijk:

- Controversiële wapens, waaronder:
  - Chemische wapens
  - Biologische wapens
  - Landmijnen
  - Clustermunities
  - Witte fosfor
  - Nucleaire wapens
  - Verarmd Uranium
- Tabak
- Mijnbouw van thermische kolen & teerzanden

Voor ondernemingen die deze producten maken, is engagement niet het meest geëigende instrument om onze betrokkenheid via ons minderheidsbelang te beëindigen. Voor deze ondernemingen kiezen we dan ook voor directe uitsluiting.

De ondernemingen die zijn uitgesloten staan op de website van PfAB.

Het fonds belegt niet in staatsobligaties van landen die onderworpen zijn aan sancties door de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie.

In het kader van de OESO-richtlijnen zijn er ook minimumeisen als het gaat om het gedrag van de onderliggende ondernemingen. Zeer ernstige schenders van de OESO-richtlijnen horen niet thuis in de portefeuille van PFAB en worden door de vermogensbeheerders uitgesloten. Ook wanneer actief aandeelhouderschap door middel van engagement/stemmen niet tot

gewenste gedragsverandering leidt, dan zullen wij met de beheerders in overleg gaan om over te gaan tot uitsluiting.

5. Implementatie

De richtlijnen ten aanzien van het maatschappelijk verantwoord beleggen worden verwerkt in de verschillende restricties zoals die worden aangehouden voor de verschillende beleggingen die het pensioenfonds voert.

Aandelen

De aandelenportefeuille, bestaande uit aandelen Developed Markets en aandelen Emerging Markets, wordt beheerd op een zogenaamde passieve wijze binnen discretionaire mandaten. De benchmarks voor deze mandaten zijn de Climate Change benchmarks van benchmarkaanbieder MSCI. Deze benchmarks zijn opgezet in overeenstemming met de richtlijnen met de doelen in het Klimaatakkoord van Parijs. Hiernaast wordt het eerdergenoemde engagementbeleid, stembeleid en uitsluitingsbeleid op de aandelenmandaten toegepast.

Investment Grade Credits

Net als bij de aandelenportefeuille belegt PfAB de investment grade bedrijfsobligaties tegen de klimaatbenchmark "MSCI Climate change". Deze wordt beheerd binnen een discretionair mandaat op een "passief plus" beheerstijl.

De bedrijfsobligaties binnen het mandaat zijn onderdeel van de engagement-overlay die de

engagementprovider voert namens het pensioenfonds.

High Yield obligaties

Het mandaat zal worden belegd tegen een reguliere, grijze benchmark met een 30% lagere carbon footprint dan de benchmark. De voornaamste reden voor deze opzet is dat er nog geen goed belegbare ESG-benchmarks beschikbaar zijn voor Global High Yield.

De manager zal de benchmark met de carbon footprint restrictie op kostenefficiënte wijze volgen met een beperkte tracking error. De manager zal hierbij ESG-criteria expliciet meewegen in investeringskeuzes.

De bedrijfsobligaties binnen het mandaat zijn onderdeel van de engagement-overlay die de engagementprovider voert namens het pensioenfonds.

Emerging Market Debt

PfAB heeft de mogelijkheden met betrekking tot ESG integratie / ESG benchmarks ten aanzien van schuld uit opkomende markten uitgebreid onderzocht en geconcludeerd dat de toegevoegde waarde hiervan beperkt is. Uiteraard worden de staatsobligaties die onderworpen zijn aan sancties door de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie uitgesloten.

Hypotheken

Nederlandse woninghypotheken zijn een homogene beleggingscategorie die zich niet goed leent voor toepassing van het MVB-beleid op strategieniveau, zoals dat wel het geval is bij aandelen ontwikkelde markten. PfAB heeft daarom het beleid, proces en resultaten van de manager ten aanzien van

maatschappelijk verantwoord beleggen beoordeeld. PfAB heeft gekozen voor een beheerder die zich inspant om hypotheeknemers tot duurzame keuzes te bewegen. De managers doen dit enerzijds door zogeheten groene hypotheeken aan te bieden, en anderzijds hypotheeknemers te informeren over verduurzaming van hun huis.

Daarnaast heeft PfAB specifiek de volgende criteria opgesteld ten aanzien van de beheerder:

- Ondertekenaar UN PRI.
- Net zero commitment door de beheerder.
- SFDR artikel 8 classificatie.
- Fonds heeft een ESG- beleid met bijbehorende rapportages.

Daarnaast onderhoudt PFAB de dialoog met de beheerder ten aanzien van ESG-integratie en haar thematische voorkeuren ten aanzien van SDG 7 en SDG 11.

Vastgoed

Vastgoed leent zich bij uitstek tot het voeren van MVB-beleid. Net als bij Nederlandse woninghypotheken ligt de nadruk de manager-keuze en minder op de strategiekeuze als het om maatschappelijk verantwoord beleggen gaat. PfAB heeft het beleid, proces en resultaten van de manager ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen beoordeeld. PfAB heeft gekozen voor beheerders die zich inspannen om bestaande vastgoedportefeuilles te verduurzamen, nieuwe projecten op duurzaamheid beoordelen, oog heeft voor de positie van sleutelberoepen op huurmarkt,

transparant is over het proces hieromtrent en die rapporteert over de resultaten van het MVB-beleid.

Daarnaast heeft PfAB specifiek de volgende criteria opgesteld ten aanzien van de beheerder:

- Ondertekenaar UN PRI
- Net zero commitment door de beheerder
- Manager lid van GRESB en minimale GRESB-rating van 4 of 5 sterren
- SFDR artikel 8 classificatie
- Fonds heeft een ESG beleid met bijbehorende rapportages

Daarnaast onderhoudt PfAB het dialoog met de beheerders ten aanzien van ESG integratie en haar thematische voorkeuren ten aanzien van SDG 7 en SDG 11.

Matchingportefeuille

Binnen de matchingportefeuille is een doelallocatie opgenomen naar Sustainable bonds. Sustainable Bonds bestaan uit duurzame obligaties die als groen zijn geclassificeerd op basis van de Green Bond Principles en obligaties die als sociaal zijn geclassificeerd op basis van de Social Bond Principles en obligaties die als duurzaam zijn geclassificeerd op basis van de Sustainability Bond Guidelines. Voorts is er een engagementprogramma op de tegenpartijen van de rentederivaten binnen de matchingportefeuille. Voortgang en behaalde resultaten worden elk half jaar gemonitord en kunnen gevolgen hebben voor de banken waarmee PfAB transacties verricht.

6. Evaluatie, monitoring en rapportage

Het bestuur van het fonds is eindverantwoordelijk voor het gehele beleggingsproces en neemt beslissingen van beleidsmatige en strategische aard. Het bestuur evalueert daartoe jaarlijks de invulling van verantwoord beleggen door de uitvoerder en beheerders. PfAB zal jaarlijks een operationeel plan opstellen waarin onder meer de jaarlijkse evaluatie van het MVB-beleid wordt geagendeerd. De doelstelling hiervan is de borging dat het beleid effectief is, het beleid aansluit bij actuele wet- en regelgeving, visie van het bestuur en deelnemers en andere relevante ontwikkelingen op het gebied van MVB.

De fiduciair manager stelt onafhankelijk van de vermogensbeheerder een uitgebreide ESG risicoanalyse op, waarmee integraal inzicht in de ESG-risico's van de portefeuille wordt verkregen. Deze risicorapportage wordt halfjaarlijks opgeleverd.

Ten behoeve van deze evaluatie verwacht PfAB van beheerders en andere dienstverleners dat zij ten minste jaarlijks inzicht geven in de wijze waarop zij invulling hebben gegeven aan het MVB-beleid en de aandachtsgebieden van PfAB. De prestaties op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen zijn medebepalend voor de totale beoordeling van hun prestaties.

Het fonds is transparant over maatschappelijk verantwoord beleggen en zal jaarlijks

publiekelijk rapporteren over de activiteiten en resultaten op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. PfAB rapporteert jaarlijks over de uitkomsten van de uitvoering van het engagement- en

stembeleid. Ook het MVB-beleid en de beleggingsbeginselen zijn publiek beschikbaar via de website.

Aldus vastgesteld door het bestuur in de bestuursvergadering op 16 december 2022.

Het bestuur van de

Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus

G.T.J. Meulenbroek

Voorzitter

H.W.T. de Vaan

Vicevoorzitter

